Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 63.048 van 13 november 1996

A. 70.335/III-22.437

In zake : 1. **BRYSSE** Francis,

2. **de Vereniging zonder Winst-oogmerk CADEC**,

die beide woonplaats hebben gekozen bij Mr. Jacques SAMBON, advocaat,
Wijnheuvelenstraat 227
1030 Brussel,

tegen :

het Waals Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Etienne ORBAN de XIVRY, advocaat,
Route de Beausaint 29
6980 La Roche.

Tussenkomende partij :

de Naamloze Vennootschap TAVEIRNE,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Alain COPPENS, advocaat,
A. Stoffelstraat 28/3B
8900 Ieper.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,
RECHTSPREKEND IN KORT GEDING,

Gezien de vordering die Francis BRYSSE en de vereniging zonder winstoogmerk CADEC op 14 augustus 1996 hebben ingesteld met het oog op de schorsing van de tenuitvoerlegging van :

- het besluit dd. 28 september 1995, waarbij de bestendige deputatie van de provincieraad van Henegouwen de naamloze vennootschap TAVEIRNE een vergunning toekent om gedurende 30 jaar een varkensfokkerij te exploiteren met 1.400 zeugen, verdeeld over twee gebouwen met elk 700 zeugen, gelegen aan de Nieuwkerkebaan 19 te Waasten;

- het ministerieel besluit van 22 mei 1996 tot wijziging van het voormelde besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Henegouwen;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partijen de nietigverklaring van dezelfde handelingen vorderen;

Gezien het op 6 september 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij de naamloze vennootschap TAVEIRNE vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in het kort geding en in het beroep tot nietig-verklaring;

Gezien de nota met opmerkingen en het administratief dossier van de verwerende partij;

Gezien het verslag van mevrouw GUFFENS, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 17 oktober 1996, waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 4 november 1996;

Gelet op de kennisgeving aan de partijen van het verslag en van de beschikking tot bepaling van de rechtsdag;

Gehoord het verslag van de heer LEROY, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. SAMBON, advocaat, die voor de verzoekende partijen verschijnt, van Mr. ORBAN de XIVRY, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, en van Mr. GEHLEN, loco Mr. COPPENS, advocaat, die voor de tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van mevrouw GUFFENS, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat er grond bestaat om het verzoek tot tussenkomst in het kort geding en in het beroep tot nietigverklaring, ingediend door de naamloze vennootschap TAVEIRNE, begunstigde van de bestreden handeling, in te willigen;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de vordering :

Op 3 juni 1994 dient de N.V. TAVEIRNE een aanvraag in voor een exploitatievergunning voor twee varkensfokkerijen van elk 700 zeugen, aan de Nieuwkerkebaan 19 te Waasten. De N.V. TAVEIRNE bezit en exploiteert reeds een varkensmesterij van 8.000 varkens in Ploegsteert, dat wil zeggen op ongeveer 1 à 2 km van de voorgenomen vestigingsplaats. De geplande fokkerijen, die in een agrarisch gebied zouden liggen, worden aan de noordkant begrensd door de Douvebeek en liggen op ongeveer 1.200 meter ten zuiden van het Vlaamse dorp Mesen, op ongeveer 2.500 meter van het centrum van Ploegsteert, op ongeveer 900 meter van een ander bedrijf

met 3.000 mestvarkens en op ongeveer 200 meter van de dichtstbijzijnde woning, die bij een landbouwbedrijf hoort. De geplande gebouwen, bestaande uit 2 loodsen van 50,50 bij 75 meter en een gerenoveerde opstal, komen op de plaats van een gedeeltelijk leegstaande boerderij.

Op technisch gebied wordt het project beschouwd als een noodzakelijke uitbreiding en aanvulling van de in Ploegsteert uitgeoefende activiteit. De voortgebrachte biggen zullen in Ploegsteert worden vetgemest, waarbij de invoer van biggen uit Duitsland en Nederland zal worden afgebouwd. Het gaat om een industriële fokkerij op roosters zonder stro, met aalputten onder de varkensstallen. Die aalt zal worden geïnjecteerd in de velden van landbouwers met wie de vennootschap een contract heeft gesloten.

Overeenkomstig artikel 4 van het besluit van de Waalse Executieve van 31 oktober 1991 vraagt de vennootschap TAVEIRNE dat voor haar project één enkel milieu-effectrapport wordt opgesteld. Krachtens artikel 9, 1°, van dat besluit van de Waalse Executieve wordt het project van rechtswege onderworpen aan de uitvoering van een milieu-effectonderzoek. Op 7 juli 1994 legt de bestendige deputatie van Henegouwen het bestek van het milieu-effectonderzoek vast voor zover het laatste op de exploitatievergunning betrekking heeft, terwijl het college van burgemeester en schepenen van Komen op 10 oktober 1994 hetzelfde doet wat de bouwvergunning betreft.

Bij brief van 31 januari 1995 laat het ministerie van het Waals Gewest op verzoek van de bestendige deputatie door de voorzitter van de Vlaamse Executieve het dossier om advies aan de gemeente Mesen bezorgen (artikel 39 van het besluit van de Waalse Executieve van 31 oktober 1991). Naar aanleiding van het

openbaar onderzoek komen er meer dan 500 bezwaarschriften binnen, waaronder die van de bestendige deputatie van West-Vlaanderen, de stad Comines in Frankrijk, het CADEC en Francis BRYSSE. Op 27 februari 1995, na de termijn van 30 dagen bepaald bij artikel 38 van het besluit van de Waalse Executieve van 31 oktober 1991, geeft de Waalse milieuraad voor de duurzame ontwikkeling een ongunstig advies : hij vindt de technische samenvatting te summier en brengt tegen het rapport zelf in dat het geen rekening houdt met de ministeriële circulaire betreffende de vestiging van intensieve veehouderijen. Volgens de raad houdt het project talrijke schendingen van die circulaire in. De overlegvergadering waarin artikel 45 van het besluit van de Waalse Executieve van 31 oktober 1991 voorziet, heeft op 22 maart 1995 plaats. Het milieu-effectrapport wordt op 15 juni 1995 ter kennis van de partijen gebracht. In zijn vergadering van 3 juli 1995 brengt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Komen-Waasten over het project een ongunstig advies uit "gelet op het grote aantal bezwaarden" en "oordeelt (het) dat het gaat om een industrieel bedrijf gelegen in een agrarisch gebied en dat het landschappelijk aspect van zulk een gebied moet worden bewaard". Op 21 augustus 1995 doet de technisch ambtenaar de bevoegde overheid zijn verslag over het project geworden, waarin hij tot weigering van de vergunning besluit. Hij steunt op de tegenstrijdigheden die volgens hem zouden bestaan tussen het project en de circulaire van december 1992. Op 25 augustus 1995 geeft de afdeling water een aan voorwaarden verbonden gunstig advies.

Op 28 september 1995 beslist de bestendige deputatie de exploitatievergunning toe te kennen, er onder meer van uit gaande dat de circulaire van 1992 geen enkele verordenende waarde bezit. Tegen deze beslissing wordt beroep ingesteld door inzonderheid het

college van burgemeester en schepenen van Komen-Waasten, de CADEC, de directeur van het centrum van Bergen van de Afdeling Voorkoming van Verontreinigingen en Beheer van de Ondergrond (D.P.P.G.S.S.).

Op 22 mei 1996 vaardigt de Minister van Leefmilieu, Natuurlijke Hulpbronnen en Landbouw voor het Waals Gewest het bestreden besluit uit. Die handeling bevat de volgende motivering :

" Overwegende dat de exploitatie van een varkensfokkerij een activiteit is die gericht is op de voortbrenging van de vruchten van de natuur; dat zulks dan ook een landbouwbedrijvigheid is; dat ze niet grondgebonden is, aangezien de exploitant niet over voldoende akkers in eigendom of in pacht beschikt om de geproduceerde mest op ecologisch verantwoorde wijze te kunnen uitrijden; dat het toekomstige bedrijf volgens het project gelegen is in een agrarisch gebied van het bij koninklijk besluit van 17 januari 1979 goedgekeurde gewestplan Moeskroen-Komen; dat er in die omstandigheden moet worden geoordeeld of het project zich verdraagt met de voorschriften van artikel 176 van het WWROSP; dat dit artikel bepaalt dat de agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw, dat gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven alleen mogen worden opgericht op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft; dat volgens het gewestplan Moeskroen-Komen zich geen enkel woonuitbreidingsgebied op minder dan 100 m afstand bevindt; dat het meest nabijgelegen woongebied zich op 1.250 m van de vestigingsplaats van het project bevindt; dat het bedrijf dan ook bestaanbaar is met het WWROSP;

Overwegende dat de verzoekende partijen hun beroep motiveren met de niet-naleving van de regels van goede praktijk vervat in de ministeriële circulaire betreffende de vestiging van intensieve veehouderijen; dat die circulaire niets meer is dan een ontwerp daar ze nog niet is goedgekeurd door de minister tot wiens bevoegdheid het leefmilieu en de landbouw behoren; dat ze dus geen kracht van wet heeft;

Overwegende nochtans dat het ontwerp van circulaire tot doel heeft de belangen van de landbouw en de veeteelt te verzoenen met de milieubescherming

en dat het in dat opzicht elementen bevat die interessant zijn om nader te bekijken of te analyseren, zoals : die veehouderijen vormen een troef voor Wallonië en diversifiëren de Waalse landbouw; ze vormen een interessante afzetmarkt voor het in het Waals Gewest geproduceerde graan; ze verbeteren de rendabiliteit van de slachthuizen van de regio die over een uitgebreid landbouwareaal beschikt waarop de mest kan worden uitgereden; ten slotte vormt die speculatieve varkensteelt dankzij de exploitatiemogelijkheden een interessant marktsegment;

Overwegende bovendien dat dit ontwerp van circulaire regels van goede praktijk vastlegt om de milieubescherming te garanderen; dat de verzoekende partijen er van uitgaan dat die regels niet worden nageleefd;

Overwegende dat het bedrijf grondgebonden dient te zijn, wat de benutting van de mest betreft; dat het geplande bedrijf van de N.V. TAVEIRNE niet grondgebonden is, aangezien het slechts 13% van de gronden bezit die nodig zijn om de mest op ecologisch verantwoorde wijze te kunnen uitrijden;

Overwegende dat de exploitant, om zijn tekort aan uitrijgronden aan te vullen, met andere landbouwers en veetelers uitrijcontracten voor een oppervlakte van 243,4 ha heeft gesloten; dat hij, met de 35 ha die hij bezit, beschikt over een totale oppervlakte van 278,4 ha om er zijn mest op uit te rijden; dat het jaarlijkse volume aan stikstof in de door de 1.400 zeugen geproduceerde aalt op 46.185 kg kan worden geraamd, dat die hoeveelheid een maximum is, aangezien ze overeenstemt met een maximale bezetting van de plaatsen in de beide gebouwen;

Overwegende dat de uitrijgronden niet gelegen zijn in kwetsbare gebieden in de zin van het ministerieel besluit van 28 juli 1994; dat desondanks, met het oog op een gedegen bescherming van het leefmilieu, de uitrijnorm van 170 kg stikstof per ha en per jaar kan worden opgelegd;

Overwegende dat de gronden waarop de aalt van de varkensfokkerij zal worden uitgereden, gelegen zijn op het grondgebied van de gemeenten Doornik, Frasnes-lez-Anvaing, Brunehaut, Moeskroen (Dottenijs), waar de gemiddelde bemestingsgraad per ha respectievelijk 11,9 U.C.P.(eenheden verontreinigende belasting); 14,6 U.C.P.; 11,1 U.C.P. en 18,1 U.C.P. bedraagt, wat telkens lager is dan 20 U.C.P., welke waarde aangeeft dat de gronden met meststoffen verzadigd zijn;

Overwegende echter dat, teneinde een maximale milieubescherming te garanderen, de mogelijkheden om de wijze van uitrijden van de mest te controleren moeten worden uitgebreid; dat, volgens de exploitatievoorwaarden gevoegd bij de door de bestendige deputatie van de provincieraad van Henegouwen toegekende exploitatievergunning, de exploitant alleen verantwoordelijk is voor het bijhouden van het uitrijboek, terwijl hij bepaalde belangrijke gegevens betreffende het bedrijf dat zijn mest ontvangt niet kan kennen, zoals de totale hoeveelheid verontreinigende stoffen (Cg) ervan en de hoeveelheid verontreinigende stoffen die de weiden en de akkers ervan kunnen opnemen (Ca) met naleving van de norm van 170 kg N/ha; dat het dan ook raadzaam is de persoon die de mest op zijn gronden uitrijdt verantwoordelijk te maken door hem verscheidene verplichtingen op te leggen zoals het bijhouden van een uitrijboek, zijn verbintenis om de met het toezicht belaste technisch ambtenaar dat boek te laten inkijken en hem elke wijziging van zijn veestapel en van de oppervlakte van door hem geëxploiteerde gronden mee te delen; dat de exploitatievoorwaarden bij de exploitatievergunning dan ook in die zin behoren te worden aangevuld;

Overwegende dat 1.400 zeugen overeenstemmen met 9.100 plaatsen, aangezien een zeug en haar worp voor 6,5 plaatsen worden geteld, dat dit aantal veel hoger ligt dan de toelaatbare bovengrens van 3.000 plaatsen die gesteld wordt in het ontwerp van circulaire en die door de verzoekende partijen worden bestreden; dat deze bevinding echter in verband moet worden gebracht met de volgende overwegingen : de twee gebouwen bevatten samen 160 plaatsen (boxen) voor aankomende zeugen, 740 plaatsen voor drachtige zeugen, 2.912 plaatsen (448 x 6,5) voor zeugen einde dracht, 1.680 plaatsen voor biggen en 57 plaatsen voor beren, of in totaal 5.749 plaatsen;

Overwegende dat de maximale jaarlijkse productie aan aalt, met inbegrip van het water voor de reiniging op 10.133 m^3 kan worden geraamd, dat de code van goede landbouwpraktijken een minimale opslagcapaciteit oplegt die met 6 maanden productie overeenstemt; dat de aalputten en aaltanks van de gebouwen een inhoud van 8.716 m^3 hebben, waardoor de gedurende bijna 11 maanden geproduceerde aalt daarin kan worden opgeslagen; dat de opslagcapaciteit van het bedrijf dus duidelijk meer dan voldoende groot is;

Overwegende dat het bedrijf in een gesloten systeem zal werken, aangezien de gespeende biggen zullen worden vetgemest in het andere bedrijf van de N.V. TAVEIRNE, gelegen op ongeveer 1.700 m van de

plaats van vestiging van het geplande bedrijf; dat voor de varkensmesterij een exploitatievergunning is verleend waarvan de vervaldatum op 23 januari 1999 is bepaald; dat de varkensfokkerij niet als een uitbreiding van de varkensmesterij wordt beschouwd omdat die vervaldatum dichtbij is;

Overwegende dat de aalt zal worden uitgereden met behulp van de injectietechniek; dat de aalt dankzij die techniek bijna zonder stankhinder kan worden uitgereden;

Overwegende, wat de stankhinder veroorzaakt door het bedrijf zelf betreft, de Nederlandse en de Duitse normen, alsook het Belgische voorstel minimale afstanden vermelden die moeten worden nageleefd; dat het Belgische voorstel het strengste is met een minimale na te leven afstand van 407 m; dat het dichtst bij de vestigingsplaats gelegen woongebied zich op 1.250 m afstand bevindt, zodat dit woongebied geen stankhinder zou mogen ondervinden, te meer daar dat gebied gelegen is ten zuidzuidwesten van de vestigingsplaats en de overheersende winden in die streek in de tegenovergestelde richting waaien;

Overwegende dat de opgelegde exploitatie-voorwaarden zonder meer vereisen dat de aalputten ondoorlatend zijn; dat het raadzaam is te bepalen dat de exploitant moet beschikken over een door de initiatiefnemer van het project opgesteld getuig-schrift met vermelding van de maatregelen die zijn genomen om die ondoorlatendheid te garanderen en van de aard van de uit te voeren controles; dat die voorwaarden dan ook in die zin moeten worden aangevuld;

Overwegende tenslotte dat door de naleving van de voorschriften van het ARAB en de hierna vermelde voorwaarden de gevaren en ongemakken die inherent zijn aan de inrichtingen in kwestie kunnen worden voorkomen";

Overwegende dat, aangezien het ministerieel besluit van 22 mei 1996 in de plaats is gekomen van de beslissing dd. 28 september 1995 van de bestendige deputatie, de vordering tot schorsing alleen nog behoeft te worden onderzocht voor zover ze tegen het ministerieel besluit gericht is;

Overwegende dat de verzoekende partijen een eerste middel ontlenen aan schending van de

artikelen 1.2 en 4 van de richtlijn van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, van de artikelen 1.1, 1.4, 1.7, 1.9.2, 4, 5, 6, 9, 15 en 16 van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest en van de artikelen 1.4, 3, 8, 9, 37 en 39 van en van bijlage 2 bij het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 31 oktober 1991 tot uitvoering van het decreet van 11 september 1985, aan schending van het beginsel dat elke handeling moet steunen op aanvaardbare en niet de facto of de jure tegenstrijdige motieven, aan schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het beginsel van behoorlijk bestuur en aan kennelijk onjuiste beoordeling; dat zij in een eerste onderdeel betogen dat het bestreden besluit bepaalt dat het bedrijf in een gesloten systeem zou werken, aangezien de gespeende biggen zouden worden vetgemest in een ander, op 1.700 m afstand daarvandaan gelegen bedrijf, maar dat die varkensfokkerij niet wordt beschouwd als een uitbreiding van de varkensmesterij, aangezien de vergunning betreffende de varkensmesterij op 23 januari 1999 verstrijkt, terwijl de milieu-effecten gezamenlijk worden beoordeeld, met inachtneming van alle kenmerken van de inrichtingen in kwestie en de bevoegde overheid de technische samenhang met een andere inrichting niet als doorslaggevend mag beschouwen wanneer in het milieu-effectrapport geenszins met die samenhang rekening is gehouden; dat zij betogen dat het milieu-effectonderzoek aangeeft dat het project op technisch gebied kan worden beschouwd als een noodzakelijke uitbreiding en aanvulling van de activiteit die in Ploegsteert wordt ontplooid en de samenhang tussen de twee inrichtingen overkomt als een doorslaggevend motief voor de door de bevoegde overheden opgestelde beoordelingen, terwijl het milieu-effectonderzoek alleen

betrekking heeft op de fokzeugen en niet op de vetmesterij in Ploegsteert; dat zij in een tweede onderdeel aanvoeren dat het milieu-effectrapport bijzonder beknopt is en voorbijgaat aan de vloeibare afval die eigen is aan dat type inrichtingen alsook aan de esthetische gevolgen voor het landschap; dat zij betogen dat hetzelfde geldt voor de in het milieu-effectrapport voorgeschreven maatregelen ter beperking van het milieu-effect, waarvan het beschrijvend gedeelte het voor de bevoegde overheid niet mogelijk maakt de aard van het project in kwestie volledig te doorgronden; dat zij in een derde onderdeel aangeven dat het bedrijf in kwestie, waarvoor van ambtswege een milieu-effectonderzoek nodig is, zeker aanzienlijke gevolgen heeft voor de aangrenzende territoriale entiteiten; dat zij aanvoeren dat de bestreden handeling regels bevat betreffende het uitrijden van de aalt, een van de grootste oorzaken van vervuiling door het bedrijf, en dat de overheid alle bij dat uitrijden betrokken gemeenten diende te ondervragen; dat zij op basis van artikel 39 van het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 31 oktober 1991 stellen dat wanneer een milieu-effectonderzoek wordt uitgevoerd en de gevolgen zich ook op de aangrenzende territoriale entiteiten kunnen doen gevoelen, het volledige dossier over de aanvraag aan die entiteiten moet worden bezorgd; dat zij betogen dat dit een des te belangrijker substantieel vormvereiste is daar de gemeentelijke overheid zich in de beste positie bevindt om relevante opmerkingen te maken; dat zij in een vierde onderdeel onderstrepen dat de leemten van het milieu-effectonderzoek aan het licht zijn gebracht tijdens de behandeling van het dossier en dat die leemten de volgende zijn : het feit dat op geen enkele wijze rekening is gehouden met de situatie, wat het bestaan van varkensbedrijven op het grondgebied van Komen-Waasten betreft, dat reeds 50.000 à 60.000 varkens telt,

waarvan zowat 20.000 binnen een straal van één kilometer en het feit dat geen acht is geslagen op de gevolgen van de inrichtingen voor de verontreiniging van de bodem en van het grondwater, aangezien de enige analyse die tijdens het onderzoek is uitgevoerd betrekking heeft op de berekening van de gronden die nodig zijn om de aalt erop uit te rijden; dat zij voorts stellen dat geen enkele concrete analyse van de situatie van de gronden is gemaakt en dat met de soorten gewassen die men op die gronden overweegt te verbouwen op geen enkele wijze rekening is gehouden in het milieu-effectonderzoek, dat alleen bepaalt dat er, qua oppervlakte, voldoende hectaren voorhanden zijn en voorbijziet dat sommige terreinen drassige gronden zijn waarop tijdens sommige periodes van het jaar geen mest kan worden uitgereden, terwijl vele andere terreinen een grotere hellingsgraad vertonen dan 6% en niet geschikt zijn om daarop mest uit te rijden; dat zij voorts stellen dat geen enkele beoordeling van het milieu-effect heeft plaatsgehad wat de geplande gebouwen betreft, die bestaan uit twee enorme industriële loodsen van 3.800 m², met daarlangs 10 silo's op een heuvel die uitsteekt boven de vallei van de Douvebeek, die een landschappelijk waardevol groengebied is die een archeologische vindplaats bevat en gelegen is langs touristische route nr. 7;

Overwegende, wat het eerste onderdeel betreft, dat het milieu-effectonderzoek in de beschrijving van het project aangeeft dat "het project op technisch gebied kan worden beschouwd als een noodzakelijke uitbreiding en aanvulling van de bestaande activiteit in Ploegsteert"; dat voor de activiteit in Ploegsteert een vergunning is afgegeven die nog geldig is en in 1999 vervalt; dat de omstandigheid dat de door het bestreden besluit toegestane activiteit deel uitmaakt van een bestaande economische structuur het niet noodzakelijk maakte een milieu-effectonderzoek in

te stellen alsof het erom ging een nieuwe exploitatievergunning te verlenen voor het geheel; dat in het besluit dd. 7 juli 1994 van de bestendige deputatie staat dat de aanvraag gaat over twee varkensstallen van 700 zeugen elk, en niet om de exploitatie van een fokkerij van 9.400 stuks; dat aan de overheid niet kan worden voorgeworpen dat zij genoegen heeft genomen met een milieu-effectonderzoek dat betrekking heeft op het door haar aangewezen onderwerp en niet op een ruimer onderwerp; dat de overheid overigens goed op de hoogte was van de situatie en omtrent het onderwerp van de aanvraag niet in de war is kunnen worden gemaakt; dat het eerste onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het tweede onderdeel betreft, dat de leemten van het voorafgaand milieu-effectrapport de procedure niet ongeldig hebben kunnen maken, aangezien een veel volledigere en gedetailleerder milieu-effectonderzoek is gedaan; dat het tweede onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het derde onderdeel betreft, dat artikel 39 van het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 31 oktober 1991 tot uitvoering van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest als volgt luidt :

" Wanneer de bevoegde overheid oordeelt dat het project aanzienlijke effecten kan hebben op het leefmilieu van een naburige Lidstaat van de Europese Gemeenschappen, van een naburige gewest, provincie of gemeente, stuurt ze het dossier al naar gelang van het geval naar de overheid die bevoegd is om de buitenlandse Staat daarvan op de hoogte te brengen, naar de voorzitter van de betrokken Executieve of naar de voornoemde provincies of gemeenten.

Hetzelfde geldt wanneer één van die overheden dit dossier vraagt.";

Overwegende dat in het milieu-effectonderzoek wordt nagegaan of de hoeveelheid geproduceerde aalt en de voor het uitrijden van de aalt beschikbare oppervlakte op elkaar zijn afgestemd; dat uit het onderzoek blijkt dat de hoeveelheid uitgereden aalt binnen de toegestane perken zal blijven en dat die aalt zal worden uitgereden volgens het injectieprocédé, dat het minst vervuilende is; dat de bestendige deputatie en vervolgens de minister dan ook hebben kunnen oordelen dat het project geen aanzienlijk effect zal hebben op het leefmilieu van naburige provincies of gemeenten, waardoor het dossier ze niet behoefde te worden overgezonden; dat het dossier alleen is overgezonden aan de gemeente Mesen, waar geen mest zou worden uitgereden, wegens de onmiddellijke nabijheid van die gemeente, die gelegen is aan de andere zijde van de Douvebeek, die langs het eigendom van de N.V. TAVEIRNE stroomt; dat het derde onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het vierde onderdeel betreft, dat in het milieu-effectrapport (blz. 7) staat dat een ander varkensbedrijf, met 3.000 mestvarkens, gelegen is binnen een straal van één kilometer, en de ligging ervan op een bijgevoegde kaart staat aangegeven; dat het milieu-effectrapport een studie bevat van de gezamenlijke varkensteelt in Wallonië (blz. 25 tot 28), waarin voor de provincie Henegouwen het aantal dieren per arrondissement wordt opgegeven; dat daarbij voor het hele land een kaart met het aantal varkens per hectare nuttige landbouwgrond is gevoegd; dat in het rapport voorts staat dat "de fokker, gelet op de graad van varkensteelt en de bemestbare oppervlakte in het arrondissement Moeskroen-Komen, overeenkomsten heeft ondertekend met landbouwers die een deel van de aalt willen overnemen en in de regio Doornik zijn gevestigd" (blz. 33); dat het bezwaar als zou het milieu-

effectonderzoek geen aandacht besteden aan de andere veeteeltbedrijven uit de streek, niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat het milieu-effectonderzoek een gedetailleerde studie van de hydrogeologie bevat (blz. 8 tot 13), waarin geconcludeerd wordt dat "de uitspoeling van 'N' (lees 'stikstof') naar de grondwaterlagen, en zelfs naar de aan de oppervlakte komende grondwaterlagen, zeer laag of zelfs niet bestaande is" en dat "ongeacht om welke waterlaag het gaat, hetzij het ondergronds waterbekken ten oosten van de Schelde, hetzij de ten westen ervan gelegen lens, de nitraten geen enkel gevolg zullen hebben voor de uitgestrekte grondwaterlaag van de carboonkalksteen van de regio rond Doornik"; dat er tevens een analyse is gemaakt van de geologische gesteldheid en van de kenmerken wat de invloed op het water betreft van alle terreinen waarop mest zal worden uitgereden, die toebehoren aan de N.V. TAVEIRNE of aan de landbouwers met wie ze uitrijcontracten heeft gesloten, met uitzondering van één enkele (VAN WYNSBERGHE), voor wie de bodemkundige kaart niet is uitgegeven; dat het bezwaar als zou geen rekening zijn gehouden met de grondwaterlagen en de aard van de gronden waarop de mest wordt uitgereden, niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat het visuele effect van het project verband houdt met de bouwvergunning en niet met de bestreden exploitatievergunning; dat het milieu-effectonderzoek overigens enkele regels aan de gevolgen voor het landschap wijdt (blz. 51); dat het vierde onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende dat de verzoekende partijen een tweede middel ontlenen aan de schending van artikel 23 van de Grondwet en van de artikelen 2 en 3 van de wet

van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van de artikelen 2 en 6 van het decreet van 11 september 1985, van de artikelen 12 en 13 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, van de ministeriële circulaire van 10 december 1992 betreffende de vestiging van intensieve veehouderijen; dat zij in een eerste onderdeel betogen dat de overheden niet zonder de in het middel vermelde regels te schenden zo sterk konden afwijken van de voorschriften van de ministeriële circulaire; dat zij wijzen op vijf tegenstrijdigheden tussen de bestreden handeling en het rondschrijven, namelijk dat de aalt slechts ten belope van 13% op gronden van de N.V. TAVEIRNE wordt uitgereden, terwijl de rest meer dan 15 kilometer verder wordt vervoerd, dat het hoofdberoep van de exploitant niet landbouwer is, dat het project staat voor 1.400 zeugen die elk voor 6,5 plaats tellen, waardoor het aantal plaatsen van het bedrijf op 9.100 plaatsen komt, wat meer dan 300% vertegenwoordigt van het in de circulaire bepaalde maximum van 3.000 plaatsen, dat de hoeveelheid verontreinigende stoffen per hectare in Moeskroen-Komen de aanvaardbare drempels overschrijdt, dat een ander varkensbedrijf op 900 meter van het project gelegen is, in plaats van op de voorgeschreven 1.000 meter en dat de aalputten slechts 0,6 m in plaats van 1 m diep zijn; dat zij voorts stellen dat die circulaire door de minister is verspreid en onder meer bij een beslissing dd. 30 januari 1992 van de bestendige deputatie van Henegouwen is toegepast; dat zij in een tweede onderdeel betogen dat de entiteit Komen-Waasten van heel Wallonië het meest vervuild is door dierlijke mest, dat van die extra hoeveelheid mest geen ernstige raming is gemaakt, noch enige studie van de onderlinge invloed van de dicht bij elkaar gelegen varkensbedrijven; dat zij daaruit afleiden dat de overheid een kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt; dat zij in een derde onderdeel aanvoeren dat de regels

voor het uitrijden van mest overkomen als een van de doorslaggevende voorwaarden van de exploitatievergunning en dat de exploitatievoorwaarden bepalen dat het uitrijden van de mest dient te geschieden "overeenkomstig de voorwaarden opgelegd door het centrum van Bergen van de grondwaterdienst ..."; dat zij van oordeel zijn dat "de overheid (door deze formule) afstand doet van haar bevoegdheden door de aan haar opgedragen bevoegdheid aan een administratieve instantie te delegeren"; dat zij voorts stellen dat geen enkele efficiënte regel is opgesteld om het uitrijden van de mest te controleren en dat de overheid, wegens de nabijheid van twee in bedrijf zijnde inrichtingen, niet meer in staat zal zijn te bepalen waar de uitgereden aalt juist vandaan komt; dat zij tevens aanvoeren dat de verspreiding over een straal van 50 kilometer van de gronden waarop de mest zal worden uitgereden, elke controle inefficiënt maakt; dat zij in een vierde onderdeel betogen dat vele bezwaren die tijdens de administratieve procedure waren geformuleerd geen passend antwoord hebben gekregen, inzonderheid in verband met de vestigingsplaats, de ontoereikendheid van de watertanks en de lozing van water in de aanpalende rivier, het ontbreken van overleg met de gemeenten waar de mest zal worden uitgereden, het veronachtzamen van de toeristische roeping van de streek, het niet echt controleren van het uitrijden van de mest en het buiten beschouwing laten van de sociaal-ecologische gevolgen voor de bestaande landbouw en de strijdigheid van het project met het plan voor duurzame ontwikkeling"; dat zij daaruit besluiten dat de motivering ontoereikend is;

Overwegende, wat het eerste onderdeel betreft, dat de circulaire van 10 december 1992 uiteraard geen dwingende rechtsregels bevat; dat de circulaire in kwestie, die weliswaar aangenomen en verspreid lijkt te zijn, zich bovendien voordoet als een

"code van goede praktijk"; dat zij in het beste geval een gedragslijn kan vormen, die de overheid zich als een leidraad oplegt en waarvan zij kan afwijken; dat, wat het kleine aandeel aalt betreft dat op de gronden van de exploitant zal kunnen worden uitgereden en het vervoer van de rest over meer dan 15 kilometer, het bestreden besluit een precieze motivering bevat in verband met de hoeveelheid verontreinigende stoffen per hectare in de gebieden waar de aalt zou worden uitgereden; dat de aanvrager van de vergunning in het bestreden besluit als landbouwer wordt erkend doordat de voorgenomen bedrijvigheid daarin als een landbouwactiviteit wordt bestempeld; dat het geplande aantal zeugen, waarvan niet wordt betwist dat het hoger ligt dan het door de circulaire bepaalde maximum, door het bestreden besluit wordt gerechtvaardigd door de verdeling van de plaatsen onder de verschillende categorieën van dieren waaraan een plaats moet worden gegeven en door de ruimschoots voldoende capaciteit van de aalputten en aaltanks; dat er geen rekening behoefde te worden gehouden met de hoeveelheid verontreinigende stoffen per hectare in de gemeente Komen-Waasten, aangezien de mest grotendeels buiten die gemeente wordt uitgereden; dat de op de plannen vermelde aalputten ongeveer 2 meter diep zijn en niet 0,6 meter, zoals de verzoekende partijen beweren; dat het eerste onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het tweede onderdeel betreft, dat aangezien de aalt slechts ten belope van 16% op het grondgebied van de gemeente Komen-Waasten moet worden uitgereden, de weerslag van het uitrijden van de totale hoeveelheid aalt op het grondgebied van die gemeente niet behoefde te worden nagegaan; dat het tweede onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het derde onderdeel betreft, dat er geen grond is om aandacht te besteden

aan de voorschriften die bij beslissing van de bestendige deputatie zijn gegeven, aangezien het bestreden ministerieel besluit in de plaats daarvan is getreden, inzonderheid aangezien in dat besluit de door de bestendige deputatie gegeven regels ontoereikend worden geacht en er andere worden aangegeven; dat het derde onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende, wat het vierde onderdeel betreft, dat een handeling van actief bestuur zoals het bestreden besluit niet alle argumenten behoeft te weerleggen die tijdens de procedure ter voorbereiding ervan zijn aangevoerd; dat die handeling alleen de doorslaggevende omstandigheden behoeft te vermelden die de overheid ertoe gebracht hebben ze te stellen; dat het bestreden besluit in casu uitgebreid is gemotiveerd; dat de leemten die bij wijze van voorbeeld in de vordering tot schorsing zijn aangegeven, grotendeels samenvallen met de bezwaren die in het eerste middel en in de overige onderdelen van het tweede middel zijn geopperd; dat, wat het daarin niet-vermelde bezwaar betreft, hetwelk betrekking heeft op de toeristische roeping van de streek, die roeping uit geen enkel stuk van het dossier blijkt; dat het vierde onderdeel van het middel niet ernstig is;

Overwegende dat niet is voldaan aan een van de voorwaarden gesteld in artikel 17, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wetten die vervuld moeten zijn opdat de Raad van State de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling kan bevelen; dat de vordering tot schorsing niet kan worden ingewilligd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het door de naamloze vennootschap TAVEIRNE ingediende verzoek tot tussenkomst in het kort geding en in het beroep tot nietigverklaring wordt ingewilligd.

De tussenkomende partij beschikt vanaf de kennisgeving van dit arrest over een niet-verlengbare termijn van zestig dagen om haar middelen over de grond van de zaak uiteen te zetten of om ze in voorkomend geval aan te vullen.

Artikel 2.

De vordering tot schorsing wordt afgewezen.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, rechtsprekend in kort geding, op dertien november 1900 zesennegentig door :

de HH. ANDERSEN, kamervoorzitter,
LEROY, staatsraad,
HANSE, staatsraad,
Mevr. NOTEBAERT, griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

Chr. NOTEBAERT. **R. ANDERSEN.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD
VAN STATE, GECOöRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**